

แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ของโรงเรียนอนุบาลเชียงราย ในสถานการณ์โควิด-19
ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21

Guideline for the Social studies, Religious and Culture, Curriculum Administration
Development of Anubanchiangrai School in COVID-19 situation for 21st century

อัญไอรินทร์ ราชานูน อุนไอริน ราชานูน¹

สุดาพร ปัญญาพฤกษ์ Sudapon Panyaprouks²

ประเวศ เวชชะ Prawet Wetcha³

บทคัดย่อ

การศึกษางานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนอนุบาลเชียงราย ในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ใช้วิธีการประชุมปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม AIC ผู้ร่วมวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนอนุบาลเชียงราย รวมทั้งสิ้น 15 คน ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาหลังจากผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม AIC ร่วมกันกำหนดประเด็นแนวทางกลยุทธ์ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ ได้พิจารณากำหนดองค์ประกอบของกลยุทธ์ ตามแนวทาง BSC ซึ่งประเด็นกลยุทธ์ในการกำหนดแผนงานโครงการ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ด้านประสิทธิภาพ จัดทำโครงการพัฒนายกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดทำโครงการโรงเรียนคุณธรรม 5 ดาว กลยุทธ์ที่ 2 ด้านคุณภาพการให้บริการ จัดทำโครงการ ABCR ICT Clinic กลยุทธ์ที่ 3 ด้านกระบวนการภายใน ได้จัดทำโครงการ Supervision To The Future และกลยุทธ์ที่ 4 ด้านการพัฒนาองค์กรและบุคลากร โดยจัดทำโครงการ HyFlex Learning ได้มาซึ่งแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของโรงเรียนอนุบาลเชียงราย ในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ : แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สถานการณ์โควิด-19 การศึกษาในศตวรรษที่ 21

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (2563)
Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University. (2020).

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)
Assistan Professor in Master of Education (Social Educational) Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University. (Advisor)

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม: รองศาสตราจารย์ ดร. ประเวศ เวชชะ (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม)
Associate Professor in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University. (Co Advisor)

ABSTRACT

This research is a participatory action research. The objective of this study was to study guideline for the Social studies, Religious and Culture, Curriculum administration development of Anubanchiangrai school in COVID-19 situation for 21st century. in the situation of COVID-19 Consistent with 21st century studies, the AIC participatory lab methodology with school administrators and Anubanchiangrai teachers, a total of 15 people. From the study, after the participants of the AIC discussion group jointly formulate strategic approach issues, vision, mission, and goals leading to strategy formulation. Considered the composition of the strategy according to the BSC guidelines, which strategic issues in the formulation of the project plan, strategy 1, Effectiveness Develop a project to raise the level of academic achievement. and development of desirable characteristics Establish a 5-star moral school project, strategy 2, service quality, set up ABCR ICT Clinic project, strategy 3, internal process has prepared the Supervision to the future project and the strategy 4 for organizational and personnel development by organizing the HyFlex Learning project, it has acquired guideline for the Social studies, Religious and Culture, Curriculum administration development of Anubanchiangrai school in COVID-19 situation for 21st century.

Keyword: Guideline for the Social studies, Religious and Culture, Curriculum administration development of Anubanchiangrai school in COVID-19 situation for 21st century.

บทนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันสังคมโลกมีความแตกต่างจากอดีต มีการเปิดกว้าง ยอมรับ และให้ความสำคัญกับข้อมูลความรู้และข่าวสารที่หลากหลาย ในการจัดการศึกษาในยุคนี้ การเรียนรู้ในรูปแบบเดิมนั้นใช้ไม่ได้แล้ว ในปัจจุบันครูเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ชี้แนะ ผู้เรียนต้องมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จึงเรียกได้ว่าเป็นการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษาในยุคนี้จำเป็นต้องพัฒนาเพิ่มเติมในเรื่องของทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม คือ 3R4C ซึ่ง 3R ได้แก่ Reading , Writing และ Arithmetic และ 4C ได้แก่ Critical Thinking, Communication , Collaboration และ Creativity รวมไปถึงทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี ซึ่งการบริหารจัดการด้านการศึกษาแบบใหม่ ต้องคำนึงถึงการสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก⁴

⁴ "การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21* - ThaiJO." <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JMND/article/download/246719/166655/>. Accessed 13 Feb. 2022.

สถานการณ์โควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อประชากรโลกเป็นวงกว้าง โดยมีจำนวนผู้ป่วยติดเชื้อและผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากในระยะเวลาอันรวดเร็ว องค์การอนามัยโลกจึงได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคระบาดใหญ่ ในวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2563 (WHO, 2020, ย่อหน้า 17) อีกทั้งการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้พฤติกรรมมนุษย์ คือการบริโภคและการบริการเกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายด้าน ส่งผลให้ในหลายภาคส่วนได้รับผลกระทบ เช่น เศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยว เทคโนโลยี และการศึกษา จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอยากให้ทุกคนลองมองว่า “ในทุกเหตุการณ์ที่เรามองว่าเป็นวิกฤติ ย่อมมีโอกาสซ่อนอยู่เสมอ” เพื่อให้เราได้เข้าใจโลกปัจจุบันมากขึ้น รวมถึงเพื่อเตรียมตัวตั้งรับเมื่อสถานการณ์เช่นนี้กลับมาใหม่อีกครั้ง⁵ และเหตุการณ์นี้ทำให้เกิดความวิตกกังวลไปทั่วโลก มีการปิดประเทศ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของโรค⁶

สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ ดังนี้ สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม และจริยธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ และสาระที่ 5 ภูมิศาสตร์⁷

แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและดำเนินการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ตามคุณภาพมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ดังกล่าวสถานศึกษาจะต้องออกแบบหลักสูตรให้ครอบคลุมส่วนที่เป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

⁵ “ชีวิตคิดบวก สู้โควิด | กองทุนการออมแห่งชาติ.” <https://www.nsf.or.th/node/798>. Accessed 13 Feb. 2022.

⁶ “เมื่อ COVID-19 ทำให้เราได้ “เรียนรู้” และ “ปรับเปลี่ยน”.” <https://www.scb.co.th/th/personal-banking/stories/tips-for-you/corona-make-change.html>. Accessed 13 Feb. 2022.

⁷ “กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม - Google Sites.” <https://sites.google.com/site/monthompongpang/klum-sara-kar-reiyn-ru-sukhsuksa-pha-suksa>. Accessed 28 Feb. 2022.

ขั้นพื้นฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุถึงคุณภาพตามมาตรฐานอันเป็นความคาดหวังที่กำหนดไว้ร่วมกันในการพัฒนา นอกจากนี้หลักสูตรสถานศึกษายังต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ในการจัดการศึกษาให้บรรลุผลดังกล่าวนอกจากสถานศึกษาจะต้องพัฒนาหลักสูตรที่ครอบคลุมส่วนสำคัญดังกล่าวแล้วยังต้องมีการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องมีการเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรและเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร⁸ การปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรจึงมีความจำเป็นที่จะต้องนำไปสู่การดำเนินการวิจัย ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและต้องการแก้ไขในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงได้ใช้แนวทางเชิงกลยุทธ์ ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย ประเด็นกลยุทธ์ และแผนภาพกลยุทธ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนอนุบาลเชียงราย ในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21

คำถามการวิจัย

วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายและประเด็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนอนุบาลเชียงราย ในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรมีสภาพเป็นอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 แนวทางการบริหารการจัดการหลักสูตร คือ วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย และประเด็นกลยุทธ์ตามแผนงานโครงการ

1.2 กระบวนการพัฒนาแนวทางการบริหารการจัดการหลักสูตร ได้แก่ ประเมินสภาพการณ์ กำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดพันธกิจ กำหนดจุดมุ่งหมายและประเด็นกลยุทธ์เพื่อกำหนดแผนงานและโครงการ

2. ขอบเขตแหล่งข้อมูล

2.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม คณะกรรมการบริหารหลักสูตรโรงเรียนอนุบาลเชียงราย โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

⁸ "แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร." <http://www.vajiravudh.ac.th/KM/Vichakam-Document/culiculum-doc/Year2552/culiculum-way.pdf>. Accessed 28 Feb. 2022.

2.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ(Secondary Data) ได้แก่ เอกสารแบบประเมินตนเอง(SAR) บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษ ที่ 21 และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21

3. ด้านพื้นที่ ห้องประชุมอินทนิล โรงเรียนอนุบาลเชียงราย สพป.เชียงรายเขต 1
4. ด้านระยะเวลา ปีการศึกษา 2564 – 2565

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาภาพอนาคตที่พึงประสงค์และแนวทางบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตร สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนอนุบาลเชียงรายในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับ การศึกษาศตวรรษที่ 21 ควรเป็นอย่างไร ผู้วิจัยได้ออกแบบการศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ใช้การประชุมปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ AIC ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและคณะกรรมการบริหาร หลักสูตร ผู้วิจัยใช้เทคนิคการประชุมปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ AIC ในการวิเคราะห์ภาพ อนาคตร่วมกัน (Scenario Planning) ซึ่งส่งผลและเกี่ยวข้องต่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนอนุบาลเชียงรายว่าควรเป็นอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์และสรุปโดยมีประเด็นคำถามการ สนทนา คือ เหตุปัจจัยที่สนับสนุนและเหตุปัจจัยที่ฉุดรั้ง เกิดเป็นแผนภาพอนาคตที่พึงประสงค์ในด้านคุณภาพ ของผู้เรียน กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 และ จากนั้นเป็นการร่วมกันประเมินสภาพการณ์ภายนอก (PESTEL Analysis) ประเมินสภาพการณ์ภายใน(7s Mckinsey) จึงได้เป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายใหม่ในการดำเนินการวิจัยดังกล่าว หลังจากนั้นจึง ร่วมกันพิจารณาในมุมมองของ Balanced Scorecard โดยใช้เทคนิคการประชุมปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม และสร้างสรรค์ AIC (Appreciation – Influence -Control) เกี่ยวกับกลยุทธ์ที่จะนำมาซึ่งแนวทางการ บริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนอนุบาลเชียงรายใน สถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ 1) ประเด็นการสนทนา การดำเนินกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของแนวทางการบริการจัดการหลักสูตรสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของ โรงเรียนอนุบาลเชียงรายในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่21และแบบบันทึกการ ประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ AIC 2) ประเด็นคำถามการสนทนาการดำเนินกิจกรรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การประเมินสภาพการณ์ภายนอก (PESTEL Analysis) และการประเมิน สภาพการณ์ภายใน (7s Mckinsey) เกี่ยวกับแนวทางการบริการจัดการหลักสูตรสังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรมของโรงเรียนอนุบาลเชียงราย ในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ AIC

แหล่งข้อมูลและการจัดเก็บ แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 คน ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 6 คน คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จำนวน 6 คน รวมทั้งหมด 15 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง เพื่อทำการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารและการจัดการหลักสูตรโรงเรียนอนุบาลเชียงราย ในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาศตวรรษที่ 21

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการประชุมปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ AIC โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการตามแผนกิจกรรมที่วางไว้ ณ โรงเรียนอนุบาลเชียงราย จังหวัดเชียงราย โดยกระบวนการ AIC เพื่อ “ทบทวนอดีต วิเคราะห์ปัจจุบัน สานฝันบัวชมพูในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาศตวรรษที่ 21” เพื่อรวบรวมข้อมูลสำคัญออกเป็น 4 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 ท่านคิดว่าวิสัยทัศน์ของการบริหารหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนอนุบาลเชียงรายในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาศตวรรษที่ 21 ควรเป็นอย่างไร ประเด็นที่ 2 ท่านคิดว่าพันธกิจของการบริหารหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนอนุบาลเชียงรายในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาศตวรรษที่ 21 ควรเป็นอย่างไร ประเด็นที่ 3 จุดมุ่งหมายของการบริหารหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนอนุบาลเชียงรายในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาศตวรรษที่ 21 ควรเป็นอย่างไร และประเด็นที่ 4 ท่านคิดว่าประเด็นกลยุทธ์ในการกำหนดแผนงานโครงการตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ของการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนอนุบาลเชียงราย ในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาศตวรรษที่ 21 ควรเป็นอย่างไร โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (AIC) มาสรุปผลและวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (AIC) เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเชียงราย ในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาศตวรรษที่ 21 โดยผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ และสรุปเนื้อหาเชิงบรรยาย (Content Analysis) แล้วนำเสนอเป็นแผนงานโครงการกลยุทธ์ Strategy Map ,Timeline

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาภาพอนาคตที่พึงประสงค์และแนวทางบริหารการจัดการที่ส่งผลต่อการบริหารและการจัดการหลักสูตรของโรงเรียนอนุบาลเชียงรายในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้ออกแบบการศึกษาใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยวิธีเชิงคุณภาพ จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ ของการบริหารและการจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนอนุบาลเชียงรายในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1.1 คุณภาพของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้ผู้เรียนมีผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สังคมศึกษาฯ ที่สูงขึ้น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับ ดี ขึ้นไป

1.2 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนอนุบาลเชียงรายในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย การวางแผนการใช้หลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การสนับสนุนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา การนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรและการประเมินการใช้หลักสูตร มีการวางแผนการใช้หลักสูตร สถานศึกษาต้องมีการวางแผนจัดทำข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ และสถานศึกษาต้องมีการวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ในการนำหลักสูตรไปใช้สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร สถานศึกษา ให้กับครูผู้สอนและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การสนับสนุนการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา สนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อให้ นำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการกำหนดนโยบาย กฎเกณฑ์ หรือทิศทางการนิเทศ ติดตามและ ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ และสถานศึกษาควรมีการตรวจสอบทบทวนคุณภาพการ ใช้หลักสูตรสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการจัดทำระบบ สารสนเทศเข้ามาใช้ในการประเมิน กำกับติดตามการใช้หลักสูตรและนำข้อมูลมาจัดกระทำเพื่อเป็นข้อมูล พื้นฐาน หรือข้อมูลที่เป็นอยู่ในสภาพปัจจุบัน เพื่อที่จะได้นำไปใช้ปรับปรุงในอนาคตต่อไป

1.3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ผู้สอนต้องใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย รูปแบบ และควรส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยตนเอง Learning by doing โดยใช้ สื่อหรือเครื่องมือทางด้าน ICT การทำงานเป็นทีมและการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็ว ผู้เรียนได้ เรียนรู้สามารถมีทักษะการแก้ไขปัญหา และที่สำคัญที่สุดคือการวัดประเมินผลที่มีคุณภาพระดับสูง การ ประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 (Assessment of 21st Century Skills) และให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิด วิเคราะห์ มีทักษะในการอ่านการเขียนและการสื่อสารตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในแต่ละระดับชั้น สามารถหาข้อมูลจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สร้างองค์ความรู้ขึ้นใหม่จากการใช้เทคโนโลยีและสร้าง นวัตกรรมขึ้นมาเองจากองค์ความรู้ที่ได้รับ สามารถนำประสบการณ์ตรงมาใช้ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ โดยใช้ เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ในศตวรรษที่ 21

2. กลยุทธ์การบริหารจัดการหลักสูตรการบริหารจัดการหลักสูตร ต้องมีการประเมินสภาวะการณ์ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจการบริหารจัดการหลักสูตร จุดมุ่งหมาย ประเด็นกลยุทธ์ในการกำหนดแผนงาน โครงการ แผนภาพกลยุทธ์ (Strategy) มีสาระดังนี้

2.1 การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมาย การบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษาฯของโรงเรียนอนุบาลเชียงรายในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ประเมินสภาวะการณ์

2.1.1.1 การประเมินสภาวะการณ์ภายนอก จากการศึกษา พบว่า พบว่าการ ประเมินสภาวะการณ์ภายนอก ซึ่งประกอบด้วย 1. P – Politic (การเมือง) 2. E - Economic (เศรษฐกิจ) 3. S

- Social (สังคม) 4. T - Technology (เทคโนโลยี) การประเมินสภาพการณ์ภายนอก ด้านปัจจัยสนับสนุนมีการสนับสนุนงบบุคลากรของนักเรียนและให้การสนับสนุนด้านวิชาการ สื่อ นวัตกรรมจากหน่วยงานต้นสังกัดและเอกชน สถานศึกษาเป็นที่คาดหวังของทางภาครัฐและเอกชนรวมถึงสังคมโดยรอบ ผู้นำชุมชนและผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการศึกษาพร้อมให้การสนับสนุน ปัจจัยฉุดรั้งพบว่า เงินอุดหนุนจากต้นสังกัดยังไม่เพียงพอเพราะนักเรียนมีจำนวนมาก (โรงเรียนขนาดใหญ่) และขาดการเชื่อมโยงด้าน ICT และนโยบายที่มีการเพิ่ม ปรับเปลี่ยน ทำให้ครูและบุคลากรขาดความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าว เพราะในสถานการณ์โควิด-19 นโยบายทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลง ต้องปรับปรุง แก้ไขบ่อยครั้ง และผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลบุตรหลาน ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน สาเหตุเป็นเพราะลักษณะสังคมเป็นสังคมเมือง

2.1.1.2 จากการประเมินการประเมินสภาพการณ์ภายใน ประกอบไปด้วย 1. Strategy (กลยุทธ์) 2. Structure (โครงสร้าง) 3. Style (รูปแบบ) 4. System (ระบบ) 5. Staff (บุคคล) 6. Skill (ทักษะ) 7. Shared Value (ค่านิยม) พบว่า การประเมินสภาพการณ์ภายในด้านโอกาส ครูและบุคลากรกระตือรือร้นให้ความร่วมมือในการทำงาน ครูได้รับการส่งเสริมให้เข้าอบรมพัฒนาตนเอง ครูและบุคลากรเข้าร่วมอบรม พัฒนา แข่งขัน และประเมินการตนเอง เพื่อเพิ่มศักยภาพอยู่อย่างสม่ำเสมอ สถานศึกษามีอาคารเรียนที่มีความพร้อม ด้านงบประมาณ โรงเรียนได้รับงบประมาณ จากเงินรายได้และเงินปัจจัยพื้นฐาน รวมไปถึงได้รับงบบุคลากรต่าง ๆ จากองค์กรเพื่อการศึกษาภายนอกเพื่อนำมาวางแผนในการสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพและทั่วถึง ด้านการบริหารจัดการ มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้มแข็ง และมีการแบ่งโครงสร้าง งานเป็น 4 ฝ่าย มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากร ตรงตามความรู้ความสามารถ และด้านอุปสรรค พบว่า ด้านบุคลากร มีครูครบตามวิชาเอก รับผิดชอบงานหลายด้าน ไม่มีความชำนาญด้าน ICT ด้านวัสดุอุปกรณ์ขาดระบบการจัดเก็บและครูผู้รับผิดชอบในด้านดังกล่าวยังมีน้อย บริเวณโรงเรียนคับแคบ ด้านงบประมาณ เงินอุดหนุนจากต้นสังกัดยังไม่เพียงพอ เพราะนักเรียนมีจำนวนมาก รวมไปถึงการสนับสนุนจากทางภายนอกยังไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับภาวะทางเศรษฐกิจ ด้านบริหารจัดการ บุคลากรบางส่วนยังปฏิบัติงานได้ไม่ตรงตามสายงานและบางส่วนเป็นครูที่ยังมีประสบการณ์น้อย(อายุราชการ) และได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในงานที่มีความสำคัญเช่น การเงิน พัสดุและโครงการใหญ่ ๆ ทำให้บางครั้งเกิดความล่าช้าและผิดพลาด

2.1.2 การกำหนดวิสัยทัศน์ เรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนอนุบาลเชียงราย ในสถานการณ์โควิด-19 ในศตวรรษที่ 21 นั้นผู้เรียนต้องมีการพัฒนาคุณภาพด้านผู้เรียนทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้หลักการบริหารจัดการหลักสูตร โดยมีการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ใหม่ คือ อนุบาลเชียงรายวิถีใหม่ ใส่ใจพัฒนาหลักสูตร สู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ตามมาตรฐานสากลในศตวรรษที่ 21

2.2 การกำหนดพันธกิจใหม่ เรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนอนุบาลเชียงรายในสถานการณ์โควิด-19 ในศตวรรษที่ 21 นั้นผู้เรียนต้องมีการพัฒนาคุณภาพทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้หลักการบริหารและการจัดการหลักสูตร โดยมีการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 และได้กำหนดพันธกิจใหม่

2.3 การกำหนดจุดมุ่งหมาย เรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนอนุบาลเชียงรายในสถานการณ์โควิด-19 ในศตวรรษที่ 21 นั้นผู้เรียนต้องมีการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาโดยเทียบเคียงกับมาตรฐานสากล (World Class Standard) ผู้เรียนมีคุณภาพด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย มีทักษะด้านการเรียนรู้ ด้านการสื่อสาร และมีความคิดสร้างสรรค์และมีการพัฒนาหลักสูตรโดยใช้หลักการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีมาตรฐานเพื่อการพัฒนาอย่างครบวงจรรวมไปถึงการจัดการเรียนการสอนที่เป็นเรื่องสำคัญโดยสนับสนุนส่งเสริมในการจัดการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21 เพื่อการพัฒนาสู่ความยั่งยืน

2.4 การกำหนดประเด็นกลยุทธ์ ซึ่งสามารถสรุปความเชื่อมโยงประเด็นกลยุทธ์ตามขั้นตอนการศึกษาสภาพเหตุปัจจัยและสภาพที่พึงประสงค์ หลังจากผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่มร่วมกันกำหนดประเด็นกลยุทธ์แล้วได้พิจารณาโครงการที่รองรับประเด็นกลยุทธ์เพื่อนำสู่การปฏิบัติ กำหนดองค์ประกอบของกลยุทธ์ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทาง Balanced Scorecard : BSC ประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) ตัวชี้วัด (Measurement) เป้าหมาย (Target) โครงการ (Initiative) พบว่า

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 มิติด้านประสิทธิผล ประกอบด้วย 2 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการพัฒนาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2)โครงการโรงเรียนคุณธรรม 5 ดาว (CB)

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 มิติด้านคุณภาพการให้บริการ ได้แก่ โครงการ ABCR ICT Clinic

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 มิติด้านกระบวนการภายใน ได้แก่ โครงการ Supervision To The Future

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 4 มิติด้านพัฒนาองค์กรและบุคลากร ได้แก่ โครงการ HyFlex Learning

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของโรงเรียนอนุบาลเชียงราย ในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาพอนาคตที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการหลักสูตรหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนอนุบาลในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21

1.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ต้องการให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ แยกแยะ มีทักษะในการอ่าน การเขียน และการสื่อสาร ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดในแต่ละระดับชั้น ซึ่งควรเน้นให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และสรุปแนวคิดรวบยอดจากการอ่าน การเขียน และการสื่อสารได้ สามารถหาข้อมูลจากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สร้างองค์ความรู้ขึ้นใหม่จากการใช้เทคโนโลยี และสร้างนวัตกรรมขึ้นมาเองจากองค์ความรู้ที่ได้รับ ผู้เรียนมีทักษะในกระบวนการคิด สามารถเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลด้วยตนเองรวมถึงประสบการณ์ตรงมาใช้ในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ โดยใช้เทคโนโลยี

อย่างสร้างสรรค์ และ 2) ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจในสภาพสังคม เศรษฐกิจ และความเป็นไปในปัจจุบัน สามารถปรับตัวและใช้ชีวิตและปรับตัวในสังคมได้อย่างมีความสุขมีภูมิ ด้านทานและเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดีมีค่านิยมที่พึงงามเข้าใจ วัฒนธรรมภูมิปัญญาไทยซึ่งควรเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้เรียนและให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์ตรงด้วยการลงมือปฏิบัติมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่า ทันการเปลี่ยนแปลง ควรเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้มาใช้กับกระบวนการเทคโนโลยี ในการสืบค้นหาข้อมูล การใช้ ข้อมูล สร้างสิ่งของ เครื่องใช้ วิธีการ หรือเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิตประจำวัน

1.2 ด้านการบริหารและการจัดการหลักสูตร และกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร สภาพที่ พึงประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรการบริหารและการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเชียงราย ในสถานการณ์โควิด-19ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในด้านหลักการบริหารและการจัดการ หลักสูตร มี 5 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการใช้หลักสูตร 2) การนำหลักสูตรไปใช้ 3) การสนับสนุนการใช้ หลักสูตร 4) การนิเทศกำกับติดตามการใช้หลักสูตร และ 5) การประเมินการใช้หลักสูตร ให้มีประสิทธิภาพ มากขึ้น ครอบคลุมทุกมิติ

1.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ วางแผนการดำเนินกิจกรรมและการประเมินผลการเรียนรู้ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการตั้งใจ และกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจตั้งใจ ขยันหมั่นเพียรในการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ โดยใช้วิธีการทางบวก เช่น การให้รางวัล การยกย่องชมเชย มุ่งส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยตนเองให้ มากที่สุดส่งเสริมให้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ และข้อคิดเห็นซึ่งกันและกัน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และ กระตุ้นส่งเสริม และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดค้นหาเหตุผลคิดแก้ปัญหาและการใช้ความคิดลักษณะคนอื่นๆ อย่าง หลากหลาย โดยจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ผ่าน กระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ มีการใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และ แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก การตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่าง เป็นระบบ

2. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ของโรงเรียนอนุบาลในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ ได้การวิเคราะห์สภาพขององค์กรเพื่อนำไปวิเคราะห์และหาวิธีพัฒนา หรือแก้ไขกับปัญหาที่เป็นอยู่ ณ ปัจจุบัน โดยสามารถแบ่งการวิเคราะห์ คือ สถานการณ์ภายนอกองค์กร (PESTEL Analysis) และสถานการณ์ภายในองค์กร(7s Mckinsey) และได้มาซึ่ง วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย และประเด็นกลยุทธ์ ในการพัฒนาเรื่องดังกล่าว

2.1 วิสัยทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรมของโรงเรียนอนุบาลเชียงราย ในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 คือ อนุบาลเชียงรายวิถีใหม่ ใส่ใจพัฒนาหลักสูตร สู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ตามมาตรฐานสากลในศตวรรษที่ 21

2.2 กำหนดพันธกิจใหม่ในการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรมของโรงเรียนอนุบาลเชียงราย ในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 คือ 1) พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา นำพาสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการ ตามมาตรฐานสากล (World Class Standard) 2) ส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นเลิศ สู่ศักยภาพที่เป็นพลโลก (World Citizen) 3) พัฒนาหลักสูตรด้วยกระบวนการที่ได้มาตรฐานอย่างครบวงจรสนองการจัดการเรียนรู้ สู่ ศตวรรษที่ 21 4) ยกย่องการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) มุ่งสู่วิถีใหม่ 5) ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูเป็นผู้นำทางวิชาการ สร้างสรรค์นวัตกรรมในศตวรรษที่ 21

2.3 จุดมุ่งหมายใหม่ในการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรมของโรงเรียนอนุบาลเชียงราย ในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 คือ 1) ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานสากล 2) ผู้เรียนมีทักษะด้านการ เรียนรู้ ด้านการสื่อสาร และมีความคิดสร้างสรรค์ 3) สถานศึกษามีกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรที่มี มาตรฐานสู่การพัฒนาอย่างครบวงจร 4) สถานศึกษามีศักยภาพ สนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21

2.4 ประเด็นกลยุทธ์ใหม่ในการบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรมของโรงเรียนอนุบาลเชียงราย ในสถานการณ์โควิด-19 ที่สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 หลังจากผู้เข้าร่วมประชุมสนทนากลุ่ม AIC ร่วมกันกำหนดประเด็นกลยุทธ์แล้ว ได้พิจารณาโครงการที่รองรับ ประเด็นกลยุทธ์เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่กำหนดองค์ประกอบของกลยุทธ์ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทาง Balanced Scorecard : BSC ได้มาซึ่งประเด็นกลยุทธ์ในการกำหนดแผนงานโครงการ คือ กล ยุทธ์ข้อที่ 1 มิติด้านประสิทธิผล โดยมุ่งเน้นได้แก่ 1)พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จัดทำโครงการพัฒนา ยกย่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (DB) 2)พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน จัดทำโครงการโรงเรียน คุณธรรม 5 ดาว (CB) กลยุทธ์ข้อที่ 2 มิติด้านคุณภาพการให้บริการ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาระบบเทคโนโลยี การศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ได้จัดทำโครงการ ABCR ICT Clinic (IB) กลยุทธ์ข้อที่ 3 มิติด้านกระบวนการ ภายใน โดยมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษา จัดทำโครงการ Supervision To The Future (BB) กล ยุทธ์ข้อที่ 4 มิติด้านการพัฒนางานองค์กรและบุคลากร โดยมุ่งเน้นการพัฒนาระบบเทคโนโลยีการศึกษาและแหล่ง

เรียนรู้ จัดทำโครงการ HyFlex Learning (IB) ซึ่งสอดคล้องกับ นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ และพูนศิริ วัจนะภูมิ (2534, น. 13) ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาหมายถึง การชักชวนหรือการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยการปฏิบัติตามแผนและโครงการอย่างจริงจังและเป็นลำดับขั้นตอนต่อเนื่องกันในลักษณะที่เป็นวงจรไม่มีการสิ้นสุด

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ (ภายในสถานศึกษา)

1. ควรสร้างความตระหนักให้บุคลากรในการพัฒนาความรู้ ทักษะ และกระบวนการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาและในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เช่น สถานการณ์โควิด-19
2. ควรใช้งบประมาณและปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็นสนับสนุนให้คุ้มค่าและเหมาะสมกับกลุ่มกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของโรงเรียนอนุบาลเชียงราย
3. ควรจัดประชุม อบรมสัมมนา พัฒนาบุคลากรและครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนอนุบาลเชียงราย

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน การบริหารจัดการหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และการจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนอนุบาลเชียงราย
2. ควรมีการศึกษาการวิจัยเชิงปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีมาพัฒนาสร้างสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้

รายการอ้างอิง

กองทุนการออมแห่งชาติ. (2563). ชีวิตคิดบวก สู้โควิด, สืบค้น 13 กุมภาพันธ์ 2565, จาก

<https://www.nsf.or.th/node/798>

ธนาคารไทยพาณิชย์. (2564). เมื่อ COVID-19 ทำให้เราได้ “เรียนรู้” และ “ปรับเปลี่ยน”, สืบค้น 13

กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://www.scb.co.th/th/personal-banking/stories/tips-for-you/corona-make-change.html>.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ และพูนศิริ วัจนะภูมิ. (2534). ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

มลโธ มะโพงเพ็ง. (ม.ป.ป.). กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและวัฒนธรรม, สืบค้น 28 กุมภาพันธ์ 2565,
จาก <https://sites.google.com/site/monthomapongpang/klum-sara-kar-reiyn-ru-sukhsuksa-laea-phla-suksa>.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ.
(2552). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

อมรรัตน์ เตชะนอก. รัชนี้ จรุงศิริวัฒน์. และพระฮอนด้า วาทสพโท. (2563). การจัดการศึกษาในศตวรรษที่
21. วารสารมหาจุฬานาครธรรม, 7(9), 2-13. สืบค้นจาก <https://so03.tcithaijo.org/index.php/JMND/article/download/246719/166655/>